

10. Bij de vaststelling van de vredesverdragen eische Nederland als schadeloosstelling, een beperkte strook Duitsch grondgebied, waaruit slechts die bevolkingsgroepen verwijderd dienen te worden, welke een gevaar inhouden voor de handhaving van de openbare orde en rust en de assimilatie van de aldaar wonende bevolking.

11. Nederland eische medezeggenschap bij de internationale inmenging in het beheer van het economisch leven in Duitschland.

12. De diplomatieke dienst worde gedemocratiseerd.

Verkiezingsmanifest 1948

I. *Internationaal.*

1. Het verdedigen van West-Europa tegen iedere aanval van buitenaf of van binnenuit;

daarnaast:

het verkrijgen en benutten van de noodzakelijke economisch-financiële hulp van buiten, om ons door onze arbeid en onze soberheid weer te kunnen herstellen van alle gevolgen van oorlogs- en bezettingsgeweld.

2. Het voeren van een internationale politiek, die ons de vriendschap verzekert vooral van die landen, van wie geen aanval te vrezen is, en die met ons bereid zijn samen te werken tot het vestigen van een nieuwe internationale rechtsorde van vrijheid, vrede en welvaart.

daarom:

3. Het uitbouwen van Benelux op korte termijn tot een Unie, met gemeenschappelijke economische structuur en met gemeenschappelijke organen voor culturele en materiële welvaart en verdediging, waarin redelijke volksinvloed tot uiting komt.

4. Het versterken van de Westelijke Unie als federale verbinding met gemeenschappelijke organen en het richten van deze Westelijke Unie op een democratische ordening van een internationale gemeenschap op de grondslagen van natuurrecht en Openbaring.

5. Het met alle kracht medewerken aan een doeltreffende organisatie der Verenigde Naties en de met haar samenwerkende bijzondere lichamen.

II. *In het rijk in zijn geheel.*

Het liquideren van alle koloniale verhoudingen; het leggen van hechte staatkundige, economische en culturele grondslagen voor een duurzame Nederlands-Indonesische-Unie onder reëel koninklijk gezag, vrij en welverend in al haar delen, uitoefenend het hoogste gezag op het haar toekomstige werkterrein.

daarom:

het verwezenlijken van een duurzaam nieuw verband, zodat de prachtige offers van onze jongens en de gezamenlijke krachtsinspanning, hier en overzee, strekken tot de zelfstandigheid en het zedelijk en materieel welzijn van de volkeren van het Rijk.

III. *In Nederland.*

Het overwinnen van onze geestelijke en stoffelijke armoede door: versterking van onze christelijke beschaving; opvoering van de productie; rechtvaardige verdeling van de producten, die wij gezamenlijk tot stand brengen.

daarom:

1. het bevorderen met alle middelen van de goede orde op zedelijk gebied; vasthouden aan de grondslagen van het gezinsleven; tegengaan van lichtvaardige echtscheidingen; bestrijden van de euvelen bij uitleenbibliotheken; in acht nemen van de christelijke zeden bij toerisme, zwem- en kampeer-gelegenheden; het bevorderen onder geheel het volk van de Nederlandse cultuur, gebaseerd op de Christelijke beginselen.

2. het stelselmatig doorvoeren van de gelijkstelling van bijzonder met openbaar onderwijs en het uitbouwen van het technisch- en nijverheids-onderwijs, alsmede van het Land- en Tuinbouw-onderwijs.

3. het voeren van een krachtiger en consequenter gezinspolitiek dan tot nu toe geschiedde.

door:

kinderbijslag voor zelfstandigen; verbetering van het beginsel van progressie in de Kinderbijslagwet en toepassing van dit beginsel ook voor het overheids-personeel; ruime steun aan de gezinsverzorging; bijzondere aandacht voor de belangen van huwenden bij de verdeling van woonruimte.

4. het krachtig bevorderen van de vrije jeugdvorming en de zorg voor de massa-jeugd op basis van de zelfstandigheid der levensrichtingen, met erkenning van de rechten der ouders; het bieden van gelegenheid tot ontwikkeling en studie voor alle beroepen: uitgaande van gebleken geschiktheid ongeacht de financiële omstandigheden der ouders.

5. het herstellen en beschermen der Volksgezondheid met name door bevordering van het werk der Kruisverenigingen en de verbetering der wettelijke gezondheidsorganisatie.

6. het regelen van de oorlogsschade, principieel uitgaande van integraal herstel van alles, wat geen luxe is en niet met afstel, maar alleen met uitstel van wat op dit ogenblik onmogelijk te herstellen is.

7. het met kracht voortzetten van de wederopbouw, met groter voorrang voor de zwaarst getroffen gebieden en de volkswoningbouw, met inachtneming van de belangen der grote gezinnen.

Het vaststellen van een minimum-program, waardoor verdere achteruitgang in de woningpositie tenminste wordt voorkomen.

8. het invoeren van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en drastische inperking van de ambtenarij.

9. het ter hand nemen van bezitsvorming (eigen woning of anderszins) voor de massa van ons volk, waardoor de eigendom niet slechts voor betrekkelijk weinigen, maar voor de massa van het volk werkelijkheid wordt.

10. het invoeren van medezeggenschap in de onderneming, waardoor, met behoud van de leiding van de ondernemer, de arbeid niet meer onder, maar naast het kapitaal komt te staan.

11. het verhogen van de welvaart van het platteland, met bijzondere zorg voor het kleine boeren- en tuindersbedrijf en het vergroten van de bodemproductie.

daarom:

een prijzenpolitiek, waardoor de arbeid van boeren, tuinders en arbeiders behoorlijk beloond wordt; een regeling van de overgang en het gebruik van landbouwgronden, waarbij er naar gestreefd wordt aan het kleine boeren- en tuindersbedrijf een economisch verantwoorde grondslag te geven.

12. het beschermen van het particuliere bedrijfsleven en het doelmatig versterken van de gezondheid van de middenstandsbedrijven door: bijzondere zorg in de organisatie-politiek; in de voorlichtings-politiek; in de prijs-politiek; in de belasting-politiek.

13. het herzien van de sociale-verzekering en uitbreiding daarvan tot groepen van zelfstandigen.

14. het met kracht streven naar een rechtvaardige oplossing van het probleem der classificatie.

15. het voortdurend verzekeren van het evenwicht in het loon- en prijspeil.

bevordering van industrialisatie en export, vooral door stimulering van het particulier initiatief.

16. het voeren van een financiële- en belastingpolitiek, die ernstige rekening houdt met: de verschillen in draagkracht tussen de burgers, de rechten van het grote gezin, de rechten van jonge mensen om een gezin te stichten, de draagkracht van het bedrijfsleven in al zijn geledingen en van de volksgemeenschap in haar geheel.

17. het zuinig beheren der overheidsfinanciën en het vereenvoudigen van de belastingwetgeving.

18. het ruimer voorzien van gebruiksgoederen, zo spoedig de economische omstandigheden dit toelaten.

PARTIJ VAN DE ARBEID.

Voorzitter: K. Vorrink, Benoordenhoutseweg 264, Den Haag, Tel.: 776700.
Vice-Voorzitter: Mr. A. M. Joekes, Dedelstraat 25, Den Haag, Tel.: 180568.
Algemeen Secretaris-Penningmeester: C. Woudenberg, kantoor: Tesselschadestraat 31, Amsterdam-W., Tel.: 87731; huis: Pieter Lastmankade 84, Amsterdamm-Z., Tel.: 28881.

Secretarissen: J. H. Scheps, Baarnseweg 36, Den Dolder, Tel.: 3114; J. Willems, Burg. Suysstraat 47, Tilburg, Tel.: 3053.

Secretaresse: Mej. L. Lopes Dias, Tesselschadestraat 31, Amsterdam-W., Tel.: 87731.

Leden: R. v. d. Brug, Eerstekade 49, Gouda, Tel.: 3700; Mr. M. v. d. Goes v. Naters, Konijnenlaan 49, Wassenaar, Tel.: 9459; H. J. Hofstra, Prinsenvweg 70, Wassenaar, Tel.: 2812; C. Kleywegt, Sterreschansweg 15, Nijmegen, Tel.: 25152; Prof. Mr. R. Kranenburg, Zoeterwoudseweg 5, Leiden, Tel.: 50122; C. J. van Lienden, Leenderweg 190, Eindhoven, Tel.: 2830; Mevr. Mr. E. Ribbius Peletier, Huize „Tesselschade”, Stadionweg 61, Amsterdam-Z., Tel.: 23873—96109; G. Ruygers, Huis te Hoornkade 66, Rijswijk, Tel.: 181195; Prof. Ir. W. Schermerhorn, Lasseslaan 39, Bilthoven, Tel.: 2187; N. Stufkens, Emmalaan 2, De Bilt, Tel.: 38883; J. Tuin, Noordersingel 25, Hoogezaand, Tel.: 70; E. Vermeer, Ruysdaelplein 17, Naarden, Tel.: 7828; Mr. G. E. van Walsum, Pr. Julianalaan 8b, Rotterdam, Tel.: 41999.

Beginselprogram van de Partij van de Arbeid.

Inleiding.

In een wereld, die door twee oorlogen werd geschokt en ontwricht, die geteisterd werd door economische crisissen en daardoor veroorzaakte massale werkloosheid, die de verschrikkingen van de totalitaire terreur heeft ondergaan, en die thans, na het einde van de tweede wereldoorlog, de teleurstelling van het uitblijven ener geordende wereldsamenleving, de dreiging van nieuwe oorlogsgevaaren en de druk van de economische chaos diep gevoelt, worden miljoenen bewogen door het verlangen naar een orde van sociale gerechtigheid, bestaanszekerheid en volkswelvaart, geestelijke vrijheid en wereldvrede.

De Partij van de Arbeid wil in Nederland aan deze verlangens politieke vorm en inhoud geven, en aanvaardt daartoe voor haar werkzaamheid het volgende program van beginselen:

I. Doelstelling: Democratisch Socialisme.

1. De Partij stelt zich ten doel de verwezenlijking van een democratisch-socialistische maatschappij, waaronder zij verstaat:

2. een samenleving op de grondslag van geestelijke en staatkundige vrijheid, doordrongen van de eerbiediging van de medemens en gekenmerkt door een democratische gezindheid in het gehele volksleven, die de opbloei van het persoonlijk en gemeenschapsleven mogelijk maakt;

3. een economisch bestel zonder klassentegenstellingen, waarin het proces der behoeftenvoorziening door bijzondere organen ten bate der gemeenschap wordt geleid, de voornaamste productiemiddelen op de gebieden van industrie, bankwezen en transport zijn gesocialiseerd en waarin voor het overige door beperking der beschikkingsmacht de euvelen van het particulier bezit zijn opgeheven;